

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117221473
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8117221473.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobkyne: X. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXX, XXX XX T., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava 811 09, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 184 eur a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 12.11.2019, č. k. 12Csp/244/2017-146 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 184 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 184 EUR od 7. 11. 2017 do zaplataenia všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 24.9.2009 uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru bod 12) od tej časti poplatku, ktoré zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná.

III. Žalobkyňa má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov konania, o ktorých výške súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Súd prvej inštancie rozhodnutie vo veci samej odôvodnil ust. § 53 ods. 5, § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, 2, 3, § 451 ods. 1, 2, Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení okrem iného uviedol, že žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 27.09.2017 sa žalobkyňa domáhala zaplataenia bezdôvodného obohatenia vo výške 184 EUR, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 184 EUR od druhého dňa po dni doručenia žaloby žalovanému do zaplataenia sumy 184 EUR. Súčasne žiadala, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č.

XXXXXXXXXX z 24.9.2009 uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 12) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná.

4. Žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným uzatvorila spotrebiteľskú zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXX z 24.09.2009 vo výške 200 EUR, za poplatok vo výške 184 EUR s tým, že celkovú čiastku vo výške 384 EUR žalovanému mala zaplatiť v 12 splátkach po 32 EUR. Poukázala na to, že poplatok z predmetného úveru predstavuje 92 %-né navýšenie. Žalovanému na predmetný úver zaplatila 384 EUR. Poplatok vo výške 184 EUR je z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou (čl. 12 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru). Uviedla, že žalovaný jej neposkytol reálne plnenie za takýto poplatok. Ako súčasť formulára zmluvy nebol individuálne dojednaný a svojou výškou, na jednej strane a absenciou, zodpovedajúceho protiplnenia, na strane druhej, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto predstavuje podľa § 53 ods. 1 OZ neprijateľnú podmienku.

5. Ďalej uviedla, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. d/, g/, h/, i/, f a k/ ZoSÚ, preto je predmetný úver bezúročný a bez poplatkov. Bezdôvodné obohatenie predstavuje rozdiel medzi žalobkyňou poskytnutými platbami t.j. 384 eur a výškou úveru 200 eur, teda vo výške 184 eur. O skutočnosti, že sa žalovaný bezdôvodne obohatil, sa dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, dňa 28.8.2017. V ďalšom poukázala na to, že pri uzatváraní zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXX zo dňa 24.09.2009 24.9.2009, bola podľa jej názoru zo strany žalovaného použitá nekalá obchodná praktika, ktorej cieľom je vylúčiť použitie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Obchodný zástupca žalovaného pri vyplňaní vopred pripraveného formulára v jej mene (za ňu) zaškrtnol políčko, podľa ktorého žalovaný poskytol finančné prostriedky na účel výkonu povolania. Finančné prostriedky však reálne použila na bežné potreby a nie na výkon povolania.

6. Žalovaný sa k žalobe písomne vyjadril a uviedol, aby súd po vykonanom dokazovaní žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol. Vzniesol námietku premlčania. Žalovaný uviedol, že nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobkyňa plnila na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, predmetná zmluva o úvere nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

7. Žalovaný mal za to, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo a akýkoľvek nárok na jeho vydanie podlieha zákonnej objektívnej premlčacej lehote. Žalovaný uviedol, že táto lehota žalobkyne už márne uplynula. V predmetnom prípade poukázal na zákonné ustanovenie § 107 ods. 2 OZ, ktorý uvádza, že najneskôr sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky. To znamená, že ak uplynie trojročná objektívna premlčacia lehota právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčí aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Objektívna premlčacia doba je stanovená ako maximálna lehota na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Objektívna premlčacia doba začne plynúť od okamihu, keď došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia, v danom prípade kedy boli jednotlivé splátky uhradené v prospech žalovaného. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, kedy k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo. Ak sa teda plnenie bez právneho dôvodu poskytuje postupne po častiach, objektívna premlčacia doba začína plynúť pri každej z nich osobitne v okamihu, kedy k plneniu došlo. To znamená, že každá z čiastkových platieb plnených bez právneho dôvodu má svoj samostatný „právny osud“, premlčuje sa samostatne (Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo 14. decembra 2006, sp. zn. 33Odo 52/2005). V predmetnom prípade došlo k úhrade poslednej premlčanej splátky zo zmluvy o úvere dňa 14.7.2010. Vzhľadom na uvedené, nárok žalobkyne bol premlčaný v objektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu dňa 14.7.2013. Žalobkyňa uplatnila svoj nárok až dňa 27.9.2017. Pokiaľ ide o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky uviedol, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem.

8. Súd vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom zo dňa 19.03.2019 č.k. 12Csp/244/2017 - 40 tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania.

9. Uznesením zo dňa 01.10.2019 č.k. 3Co/92/2019-13 odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je opodstatnené. Odvolací súd uviedol, že vo všeobecnosti možno konštatovať, že chýbajúce podstatné náležitosti zmlúv o spotrebiteľskom úvere postihuje

zákonodarca sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, v dôsledku čoho vzniká dodávateľovi právo na vrátenie sumy v rozsahu skutočne poskytnutej z tej ktorej úverovej zmluvy. Javí sa, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobkyňa z titulu uzatvorenej zmluvy o úvere poskytla žalovanému plnenie prevyšujúce v rozsahu 184 eur. Odvolací súd uviedol, že za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa o potrebnej skutočnosti už skôr. Čo sa týka zamietnutia žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, tak podstata dôvodov na zamietnutie žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, tak ako ich chápe súd prvej inštancie, spočívajú v nedostatku naliehavého právneho záujmu a na úvahách o neúčelnosti žaloby, vzhľadom na zánik zmluvy splnením záväzku.

10. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky spotrebiteľskej zmluvy má žalobkyňa ako spotrebiteľka vždy naliehavý záujem, ktorý sa predpokladá (§ 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z.z.), a to aj vtedy, keď zmluva ešte nevznikla, ale budúci spotrebiteľ má záujem kontrakt uzavrieť, avšak pre čistotu právneho vzťahu nechce byť viazaný neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

11. Súd druhej inštancie uložil súdu prvej inštancie v ďalšom konaní poskytnúť princípu ochrany slabšej zmluvnej strany právnu silu ústavného princípu, riadiť sa právnym názorom vysloveným v tomto rozhodnutí pokiaľ ide o posúdenie opodstatnenosti premlčania žiadaného nároku a posúdiť, či skutočne v predmetnej veci ide o úver, ktorý mal byť kvalifikovaný, ako úver poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov. V závislosti od toho vyvodíť príslušné závery v rovine posúdenia nárokov uplatňovaných žalobkyňou v tomto konaní. Taktiež rozhodnúť o návrhu na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky s poukazom na existujúci naliehavý právny záujem v zmysle § 137 CSP.

12. Súd prvej inštancie v intenciách zrušujúceho uznesenia zo dňa 01.10.2019 č.k. 3Co/72/2019-131 žalovaného zaviazal na zaplatenie istiny vo výške 184 EUR ako rozdielu medzi platbami realizovanými žalobkyňou vo výške 384 EUR a výškou poskytnutého úveru 200 EUR spolu s 5 % úrokmi z omeškania ročne z dlhovanej sumy od 7. 11. 2017 do zaplatenia, to znamená odo dňa kedy došlo k vzniku omeškania. Čo sa týka neprijateľnej zmluvnej podmienky v bode 12 Všeobecných zmluvných podmienok, zo zmluvy nevyplýva, za čo spotrebiteľ tento poplatok platí, pričom výška administratívneho poplatku je pre žalovaného nosnou časťou právneho úkonu zmluvy o úvere z dôvodu, že mu zabezpečuje dosiahnutie rozhodujúcej časti zisku z úverového obchodu, ktorý uzaviera, čo je jeho základným cieľom. Z uvedeného dôvodu preto súd dospel k záveru o neprijateľnosti zmluvného dojednania v časti administratívneho poplatku na vypracovanie, uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou a žalobe v súlade s ust. § 298 ods. 1 CSP vyhovel.

13. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a žalobkyňu priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

14. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný navrhujúc odvolaciemu súdu, aby rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie podal z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Uviedol, že napáda procesnú neprípustnosť žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a to z dôvodov, že žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Žaloba, ktorou sa domáha žalobca určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, nie je formulovaná ako žaloba na určenie, či tu právo je alebo nie je, ale ako žaloba na určenie právnej skutočnosti, ktorej prípustnosť je založená osobitným predpisom. Zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva výslovná možnosť takúto žalobu podať. Žalovaný je toho názoru, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmlúv o úvere. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, resp. zmenil tak, že žalobu zamietá v celom rozsahu.

15. K odvolaniu žalovaného sa žalobkyňa nevyjadрила.

16. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

17. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

18. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný ako veriteľ uzatvoril so žalobkyňou ako dlžníkom dňa 24.09.2009 spotrebiteľskú zmluvu, na základe ktorej poskytol žalobkyňi sumu vo výške 200 eur, za poplatok vo výške 184 eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 384 eur žalovanému mala zaplatiť v 12 splátkach po 32 eur.

19. Je nepochybné, že zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 24.09.2009 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Okrem aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách sa na predmetný vzťah budú aplikovať aj ďalšie predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa.

20. Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č.25/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

d) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
f) v prípade odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu, opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo poskytnutej služby,
g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru,
h) ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu,
i) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov,
k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/258/20090101.html>> za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok.

21. Podľa ustanovenia § 4 ods. 3 citovaného zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy, ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

22. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa), ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

23. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o úvere uzatvorená

medzi žalobkyňou a žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytované úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobkyni za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti.

24. Dôvodom vedúcim k uloženiu povinnosti žalovanému vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie bolo nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 4 odsek 2 písm. d), f), g), h), i) a k) Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Vychádzajúc z tohto ustanovenia zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, v prípade odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu, opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo poskytnutej služby, konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru, ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu, výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrťrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok. Ani jedna z týchto obligatórnych náležitostí v Zmluve o úvere uvedená nie je. Za takejto situácie sa musel poskytnutý úver v súlade s ustanovením § 4 odsek 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov.

25. Dôsledkom prijatia plnenia bez právneho dôvodu je vznik povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa z titulu poskytnutého úveru mala žalovanému vrátiť len istinu vo výške 200 eur. Celkovo však žalobkyňa zaplatila čiastku 384 eur a preto rozdiel medzi touto sumou a istinou úveru vo výške 184 eur predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného, ktoré musí žalobkyni vydať.

26. Občiansky zákonník v ustanovení § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnou (§ 107 odsek 1) a objektívnou premlčacou dobou (§ 107 odsek 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

27. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného. (Pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 145/2004, sp. zn. 1 Cdo 67/2011, R 25/1986)

28. Pre začiatok plynutia 3 ročnej príp. 10 ročnej objektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodný okamih, kedy bezdôvodné obohatenie skutočne (fakticky) vzniklo. Bezdôvodné obohatenie získaním plnenia bez právneho dôvodu vzniká samotným prijatím plnenia. Vtedy tiež začne plynúť objektívna premlčacia doba. (Pozri rozhodnutie NS ČR z 14.08.2007, sp. zn. 30 Cdo 2758/2006)

29. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V zmysle ustanovenia § 2 odsek 1 zákona č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do

31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 01.01.2016 túto problematiku upravuje ustanovenie § 15 zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky). Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov.

30. Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že neuvedením tak podstatných údajov priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že veriteľ (žalovaný) nebude môcť od dlžníka (žalobkyne) žiadať úrok z úveru a ani iné poplatky, a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený (nepriamy úmysel). Odvolací súd konštatuje, že konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy nebolo súladné s dobrými mravmi, žalovaný nerešpektoval povinnosti stanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch a ustanoveniami Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyne, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. (Porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2011, sp. zn. 7Co/84/2011, tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.1.2013, sp. zn. 2Co 9/2012)

31. Pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení sa uplatňuje ustanovenie § 107 odsek 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého je premlčacia doba desaťročná a plynie od vzniku bezdôvodného obohatenia. V predmetnom prípade táto desaťročná premlčacia doba nemohla začať plynúť skôr ako v roku 2009 (t.j. skôr ako bola uzatvorená Zmluva o úvere). Je teda zrejmé, že žaloba bola podaná pred uplynutím objektívnej premlčacej doby (žaloba doručená súdu 27.09.2017).

32. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyňa podala aj v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, pretože o bezdôvodnom obohatení sa dozvedela dňa 28.08.2017, kedy kontaktovala Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Žalobkyňa predložila prvoinštančnému súdu o tejto skutočnosti listinný dôkaz (č.l. 16), ktorý žalovaný relevantným spôsobom nespochybnil.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené má odvolací súd zato, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil, keď zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 184 eur spolu s úrokom z omeškania.

34. K odvolaniu žalovaného voči výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolací súd uvádza nasledovné:

35. Podľa ustanovenia § 220 odsek 2 C.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, čo jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP, podľa ktorej sa nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

36. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver pokiaľ ide o priznanie bezdôvodného obohatenia a vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v znení výrokovej časti rozsudku súdu prvej inštancie.

37. Rozsudok bol odôvodnený riadne, v súlade s ustanovením § 220 odsek 2 C.s.p.. Súd prvej inštancie náležite vysvetlil, z akých dôvodov žalobe vyhovel a v odôvodnení svojho rozhodnutia reagoval na všetky

podstatné námietky a tvrdenia žalovaného prednesené v konaní, ktoré napokon žalovaný zopakoval v odvolacom konaní. Na základe vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie odvolací súd konštatuje, že argumentácii žalovaného nemožno prisvedčiť.

38. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

39. Možnosť súdu aj bez návrhu výslovne uviesť neprijateľnú zmluvnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy vo výroku rozhodnutia bola zavedená už do Občianskeho súdneho poriadku, a to zákonom č. 384/2008 Z.z. a to doplnením odseku 3 do ustanovenia § 153 a následne doplnená o nový odsek 4 a to zákonom č. 575/2009 Z.z., ktorý mal za cieľ dosiahnuť účinné prostriedky na eliminovanie používania neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, doplniť neúplnú transpozíciu Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku a zvýšiť kompetencie Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Súčasná právna úprava upravuje možnosť ex offo určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v ustanovení § 298 C.s.p.. Naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona (§ 137 písm. c/ C.s.p.). Dôvodová správa v súvislosti s ustanovením § 298 C.s.p. uvádza, že napriek zavedeniu tzv. abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach je v zmysle európskeho únieového práva, ako aj konštantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ zachovaná možnosť súdu aj v individuálnom konaní s účinkami inter partes vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo v inom zmluvnom dokumente súvisiacom so spotrebiteľskou zmluvou. Takýmto dokumentom môžu byť všeobecné obchodné podmienky, všeobecné poisťné podmienky a pod.

40. Obchodný zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy úpravu neprijateľných podmienok spotrebiteľských zmlúv neobsahoval. Tento právny predpis v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník, má postavenie predpisu špeciálneho. Ustanovenie § 1 odsek 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov občianskeho práva. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 853 odsek 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy neprijateľných podmienok pri zmluvách o úvere, ktoré síce boli uzatvorené podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, avšak majú spotrebiteľský charakter v zmysle ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka, je potrebné vychádzať z ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka upravujúceho analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

41. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednaní v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa ustanovenia § 53 odsek 1 Občianskeho zákonníka.

42. Vo vzťahu k nákladom na uzatvorenie a vypracovanie zmluvy odvolací súd uvádza, že poplatok je v tejto časti neúmerne vysoký. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom výška poplatku 184 eur predstavuje neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti a je v rozpore s dobrými mravmi. V konaní absentuje dôkaz, že žalobca ako spotrebiteľ bol s jeho podstatou oboznámený, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených

nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru sledoval výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

43. Zmluva o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú listiny formulárové, používané žalovaným pri uzatváraní úverových zmlúv s množstvom ďalších spotrebiteľov. Na predtlačенých tlačivách sa menia len údaje o spotrebiteľoch a výške poskytnutého úveru. Za takejto situácie výška nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy mala byť v zásade rovnaká a nie meniť sa v závislosti od výšky poskytnutého úveru. Ak žalovaný výšku týchto nákladov odvádza od výšky úveru, je zrejmé, že týmto dojednaním len sledoval ďalšie navýšenie odplaty za poskytnutie úveru s cieľom vyhnúť sa kontrole jej primeranosti, čo rozhodne nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi.

44. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi v čase uzatvorenia zmluvy bol obsiahnutý v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ustanovenia § 4 odsek 8 tohto právneho predpisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby alebo môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

45. Správnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania.

46. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalovaného za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok potvrdzuje ako vecne správny (§ 387 C.s.p.).

47. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyni súd priznal plnú náhradu trov konania vo vzťahu k neúspešnému žalovanému.

48. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).